17/05/2019

Ρενέ Πυώ: Μαρτυρίες για την Βόρειο Ήπειρο

/ Ομογένεια

Ένας από τους πιο σημαντικούς ιστορικούς – δημοσιογράφους και όχι μόνο, ο οποίος με σθένος και αγάπη προς την αλήθεια, κατά την πρώτη και δεύτερη δεκαετία του 20ου αιώνα, πρόβαλλε τα δίκαια των βόρειο – Ηπειρωτών προς τη διεθνή κοινότητα, υπήρξε ο Ρενέ Πυώ (Rene Puaux).

Τις απογοητεύσεις και τις περιπέτειες ενός πολεμικού ανταποκριτή τις περιγράφει παραστατικά σε μια συλλογική έκδοση “Dans les Balkans 1912 – 1913”, που ασφαλώς είναι πολύτιμη και για τους κανόνες δεοντολογίας της δημοσιογραφίας, της υψηλής αποστολής της ως διαμορφώτριας της κοινής γνώμης. Αποκαλύπτει κάθε απόπειρα παραπλανήσεως του κοινού δια του τύπου και συγκεκριμένα στην περίπτωση της Β. Ηπείρου επισημαίνει την απουσία Ιταλών και Αυστριακών δημοσιογράφων από εκδηλώσεις δηλωτικές του ελληνικού φρονήματος των κατοίκων της, τόσο των χριστιανών όσο και των μουσουλμάνων. Παρακάτω παραθέτουμε αυτούσια τα όσα γράφει σε ένα σημαντικό πόνημά του, ευχόμενοι και οι ίδιοι να κατανοήσετε με σαφήνεια τη διαχρονικότητα μιας ιστορικής αλήθειας,

η οποία συνήθως αποσιωπάται.

«Πέρασα το χθεσινό απόγευμα εξετάζοντας τον ήδη ογκώδη φάκελο με τις εκκλήσεις που μου επιδόθηκαν και τους λόγους που εκφωνήθηκαν κατά το πέρασμά μου. Έχω μπροστά μου τέλειες αναφορές, οι οποίες συγκροτούν ολόκληρο φάκελο, όπως εκείνη που μου επιδόθηκε στα στενά της Μουζίνας και προέρχεται από τα 13 χωριά της περιοχής: Κάτω Λεσινίτσα, Δίβρη, Δρόβιανη, Άγιος Ανδρέας, Μαλτσάνι, Τσαρκοβίτσα, Λουσάτι, Κράγκη, Μουζίνα. Κερασέτι, Γράσδανη, Σμενίτσα. Είναι ολόκληρη επαρχία. Στο χάρτη θα τα βρείτε στα ανατολικά του Δελβίνου. Οι πρόκριτοι κάθε χωριού έθεσαν την υπογραφή τους κάτω από τη δήλωση: «Είμαστε Έλληνες και ζητούμε την ένωση με την Ελλάδα».

Να η δήλωση που έγραψε ο δάσκαλος και υπέγραψαν οι δύο έφοροι της κοινότητας της Δερβιτσάνης:

«Είμαστε Έλληνες Ηπειρώτες και όχι Αλβανοί. Η απόφασή μας είναι ακλόνητη. Τώρα που και εμείς απολαύσαμε τα αγαθά της ελευθερίας, είμαστε αληθινά παιδιά της και προτιμούμε το θάνατο από το ζυγό ενός λαού χωρίς πολιτισμό και χωρίς παιδεία.»

Μια υγρή σφραγίδα μ’ ένα σταυρό στη μέση πιστοποιεί τη γνησιότητα των υπογραφών.

Οι αντιπρόσωποι της Γράψης, της Λιούγκαρης και της Φραστανής γράφουν:

«Τα σχολεία και τα φιλανθρωπικά ιδρύματα αυτής της χώρας είναι έργα της Ελλάδος και της Ηπείρου, έργα παιδιών της χώρας αυτής. Αποτελούν τεκμήριο των αισθημάτων αυτού του λαού».

Η κοινότητα Σωφρατίκων μαζί με τον ιερέα της δηλώνουν πως «θα υπερασπίσει την ελευθερία της μέχρι τελευταίας πνοής».

Η κοινότητα του Χασκόβου βεβαιώνει ότι « η ένωση με την Ελλάδα είναι ζήτημα το οποίο δεν επιδέχεται συζήτηση ούτε συμβιβασμούς. Η ελευθερία δεν τίθεται υπό διαπραγμάτευση».

Η κοινότητα της Βάνιστας λέει:

«Διαβάζουμε στις εφημερίδες ότι οι ισχυροί του κόσμου παραβλέποντας τα εθνικά αισθήματά μας και τα τεκμήρια μας που είναι χαραγμένα στις καρδιές μας, θέλουν να μας παραδώσουν σε έναν βάρβαρο λαό. Πολεμήσαμε πάντοτε με τους Έλληνες για την ελευθερία μας. Ήταν το όνειρο των προγόνων μας και πραγματοποιήθηκε στις μέρες μας. Δεν πρέπει να συγχέει κανείς το όνομα της ευγενούς Ελληνικής

Ηπείρου με της βαρβαρικής Αλβανίας. Θα μείνουμε ελεύθεροι Ηπειρώτες».

Ακολουθούν τα ονόματα των προκρίτων της κοινότητας.

Σε όλες τις διακηρύξεις,σε όλες τις προσφωνήσεις η ουσία παραμένει η ίδια: Το αδύνατο της αλλαγής του τουρκικού ζυγού με τον – εκατό φορές χειρότερο – αλβανικό. Επιβεβαίωση του ελληνικού πατριωτισμού. Ανάγκη της ένωσης με την Ελλάδα: Ένωσις η θάνατος!

Ένας από τους ρήτορες παρέθεσε τους κλασικούς στην Ελλάδα στίχους και – απ' ότι μου λένε – και στην Ήπειρο του ποιητή Ρήγα Φεραίου, του προφήτη της ελληνικής ανεξαρτησίας και πρώτου μάρτυρά της:
«Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή».

Για να δώσω μια ακριβή ιδέα του περιεχόμενου και του τόνου των λόγων, παραθέτω ολόκληρο το κείμενο ενός απ' αυτούς:

«Κύριε, η παρουσία σας ως αντιπροσώπου της αγαπημένης φίλης της Ελλάδας, δηλαδή της Γαλλίας, η οποία σε όλες της περιόδους πάντοτε υπεράσπισε τα ζωτικά μας συμφέροντα, προκαλεί απερίγραπτη χαρά στον Ηπειρωτικό λαό. Η Ελληνική Ήπειρος υφίστατο για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα έναν απάνθρωπο ζυγό. Ύστερα από αιώνες σκλαβιάς, χάρη στον ανδρείο ελληνικό στρατό, είδε επιτέλους η πατρίδα μας τις ελπίδες της να πραγματοποιούνται. Υψώνοντας τα μάτια προς τον ελεύθερο ουρανό και αναπνέοντας την αύρα της ελευθερίας και ατενίζοντας με ορθάνοιχτα μάτια το φεγγοβόλημά της, δοκιμάζουμε συγχρόνως πόνο. Διότι διαπιστώνουμε ότι σκληρές αντιχριστιανικές καρδιές, για λόγους εγωιστικών βλέψεων και συμφερόντων, προσπαθούν να ξαναρίξουν τον φωτισμένο αυτό λαό στη σκλαβιά, επιδιώκοντας να υποτάξουν μια χώρα καθαρώς ελληνική, αλίμονο, σ' έναν λαό απαίδευτο, σ ΄ έναν λαό τυραννικό. Η Ήπειρος γέννησε – όπως μαρτυρεί η Ιστορία – άνδρες, οι οποίοι από την εποχή της ελληνικής επαναστάσεως έχυσαν το αίμα τους στο βωμό της ένωσης με την Ελλάδα. Οι Ηπειρώτες θα προτιμούσαμε να πέσουμε νεκροί από τα απόκρημνα βράχια μας παρά να υποταχθούμε στα σιδερένια νύχια συνειδητών τυράννων. Βασιζόμαστε όμως στα φιλελεύθερα αισθήματα των φίλων μας ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις, της Γαλλίας και της Αγγλίας και στην ειλικρινή προς εμάς αγάπη των αντιπροσώπων τους. Τους προσφέρουμε δε τα δάκρυά μας ως δείγμα της ευγνωμοσύνης μας και όλοι μαζί φωνάζουμε: Καλύτερος ο θάνατος παρά ο χωρισμός:

Ζήτω η αγαπημένη φίλη της Μητέρας Ελλάδας:
Ζήτω η Γαλλία!

Ζήτω σεις, ο αντιπρόσωπος της Γαλλίας!
Ζήτω ο βασιλεύς μας Κωνσταντίνος !
Ζήτω ο Βενιζέλος!
Ζήτω η Ελλάς!
Ζήτω η Ήπειρος!»

Αυτός ο λόγος και τα αποσπάσματα, τα οποία ανέφερα προηγουμένως, προέρχονται όλα από την κοιλάδα του Αργυροκάστρου. Αυτή η κοιλάδα είναι πέρα για πέρα ελληνική, ελληνικά δε χωριά εξακολουθούν να υπάρχουν και πολύ βορειότερα του Αργυροκάστρου. Αλλά δεν μπορούσα να τα επισκεφθώ όλα. Αυτή η αδυναμία μου προκάλεσε ζωηρή λύπη και άρχισαν να καταφθάνουν στην αρχή τηλεγραφήματα και κατόπιν αντιπροσωπείες χωρικών από τα βόρεια τους Αργυροκάστρου. Ανάμεσα στα τηλεγραφήματα, ένα από τα πιο χαρακτηριστικά προέρχεται από το Τεπελένι, κέντρο αρκετά σημαντικό. Είναι υπογεγραμμένο από τέσσερις μουσουλμάνους, το μουφτή, το δήμαρχο και δύο σεΐχηδες φυλάρχους: (Rene Puaux).

«Έχουμε την πληροφορία ότι δεν θα μπορέσετε να επισκεφθείτε την πόλη μας και σας ευχόμαστε, λοιπόν, από εδώ το «καλώς ήλθατε» στην πατρίδα μας. Χαιρετίζουμε τον αντιπρόσωπο του γαλλικού λαού και σας παρακαλούμε να καταστήσετε γνωστά τα ειλικρινή μας συναισθήματα για τη μητέρα – πατρίδα, την Ελλάδα, από την οποία καμία στρατιωτική δύναμη από εκείνες που εργάζονται για την αδικία δεν θα μπορέσει να μας χωρίσει».

Υπογράφουν: Σουαχίτ, μουφτής, Αβδουλλάχ, δήμαρχος, Σεΐχης Κάλεμ, Σεΐχης Μεζούτ, Οικονόμος Σπήλιος, Αντώνιος.

Στη μεγάλη αίθουσα του δικαστικού μεγάρου κι ενώ ήμουν περιστοιχισμένος από μουσουλμάνους με τουρμπάνια και κόκκινα και κόκκινα φέσια, η ατελείωτη σειρά των επιτροπών των βορινών χωριών μου μίλησε με την ίδια γλώσσα. Όταν όλοι είχαν ολοκληρώσει τους λόγους τους, είδα να πλησιάζει ολομόναχος ένας σαν βοσκός, ο οποίος στριφογύριζε στα δάχτυλα τη σκούφια του και έμοιαζε βαθύτατα συγκινημένος. Αυτός ο άνθρωπος είχε διανύσει περισσότερα από 70 χιλιόμετρα, για να έρθει από το Βεράτι. Αφήνοντας τη σκούφια του να πέσει κάτω, με τρεμάμενη φωνή είπε πως πολλοί Έλληνες εκεί κάτω φοβούνται (και έβαλε το χέρι στο λαιμό για να γίνει παραστατικός) και με παρακάλεσε να ζητήσω να συμπεριληφθεί και το Βεράτι στην Ελληνική Ήπειρο.

Αλίμονο! Πώς να του πω να εγκαταλείψει κάθε ελπίδα και πως η ελληνική κυβέρνηση δεν είχε συμπεριλάβει και το Βεράτι μέσα στα νέα όρια; Του έσφιξα σιωπηλά το χέρι και χαμήλωσα τα μάτια, για να μην αντικρύσω το ερώτημα στα

δικά του.

ΡΕΝΕ ΠΥΩ
(Αυθεντική μαρτυρία)

Πηγή: dervitsani.gr